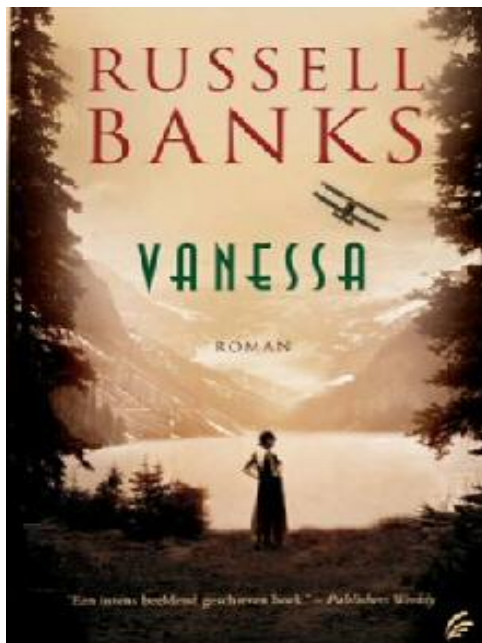

Net uit: Vanessa

Russell Banks: *Vanessa*, vertaald door **Ine Willems** en verschenen bij uitgeverij [Signatuur](#) (oorspronkelijke titel: *The Reserve*).

4 juli 1936. Vier echtparen staan met bijgevuld glas in de hand aan de rand van het Second Lake om te zien hoe de koperen contouren van de wolken in gesmolten goud veranderen en zich, nadat ze zich hebben omgedraaid, complimenteus uit te laten over de manier waarop de dennen- en sparrenwouden op de hellingen achter het buiten in de kwijnende alpengloed van blauwgroen roze worden, en van roze lavendel, alsof louter observatie het verschijnsel helpt veroorzaken.

Noords gepeins

Even later pleegt Jordan Groves, commercieel geslaagd kunstenaar met linkse sympathieën en een echtgenote uit de Oostenrijkse bourgeoisie, een onvergeeflijke inbreuk op de duurbetaalde idylle door er met zijn watervliegtuig middenin te landen. Hij is uitgenodigd door dr. Cole om zijn privékunstcollectie te bekijken. Eén blik echter op de adoptiefdochter van dr. Cole, Vanessa, die zich aan het gezelschap heeft onttrokken...

Met haar lange, smalle rug naar haar ouders en hun vrienden, haar vingertoppen tegen haar slanke, bleek oprijzende hals, leek Vanessa, die in duister en eenzaam Noords gepeins verzonken naar de hele, uitgestrekte omsloten ruimte tussen meer en woud en berg en lucht keek, zich in het exacte midden van de wildernis te bevinden; het meetkundige middelpunt ervan en het enige punt van betekenis. Voor haar ouders en hun vrienden werd het drama van de verdwijnende zon één interessant ogenblik lang dat van Vanessa Cole.

...en Groves kan zich niet meer van haar losmaken. Als Vanessa die avond in het vliegtuig van de onversaagde avonturier stapt, overlijdt dr. Cole aan een hartaanval. Vanessa raakt op drift en sleurt iedereen mee in een vernietigende maalstroom.

Reserve

Dit is een samenvatting van de roman die in het Nederlands *Vanessa* heet, en die daardoor draait om haar verzet en machteloosheid tegenover de machinaties van de wereld. Zou je een samenvatting geven van de Engelse brontekst, *The Reserve*, dan zou de absolute hoofdrol zijn weggelegd voor een stemloos personage: een landschap dat als strijdtoneel fungeert voor bezit en bezitloosheid, macht en onmacht en kerende kansen.

Reserve duidt enerzijds op het stuk wildernis in de Adirondacks dat door puissant rijke Amerikanen is opgekocht en ondergebracht in een club van leden.

Anderzijds kan 'reserve' alleen al als substantief reservaat, maar ook gereserveerdheid en voorbehoud betekenen. En al die betekenissen komen naar voren uit wat het *Reserve* is en hoe het wordt geëxploiteerd: over de rug van de plaatselijke bewoners, de vroegere eigenaren, die gedupeerd raakten door de beurskrach in 1929.

De onvertaalbaarheid van dat bondige, driedubbelhartige 'reserve' bleek een voorbode van het gepuzzel dat de tekst in petto hield: alledaagse woorden als *ice* en *aircraft*, met een scala aan betekenissen en allemaal van toepassing, waarvoor je in het Nederlands moest kiezen tussen de ene specificatie of de andere. Likkebaardend wierp ik me op 'Humpty Dumpty', een bakerrijmpje dat je normaal gesproken onvertaald zou laten, maar dat nu vertaald moest. En de tangconstructies! Een erfenis waarvan ik me nog steeds niet helemaal heb losgemaakt, wat ik ook schrijf. Sinds Couperus was ik ze niet meer zo tegengekomen, maar toegegeven, dat is voor de liefhebber.

Edelkitsch

The Reserve is overigens door vele recensenten die op zoek waren naar Banks' volgende existentiële dilemma in de sociale onderklasse, ongenadig neergesabeld, want te fotogeniek, te hysterisch, over the top. En o ramp, deze edelkitsch paste niet in de rest van Banks' oeuvre. *The Reserve* was een buitenbeentje en werd, zoals dat wel gaat met iets wat buiten het maaiveld steekt, afgekapt.